Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător: Ojoga Andrei)
Dosarul: nr.2ac-559/22 (2-21095693-02-2ac-04082022)

D E C I Z I E

03 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Budăi Nelea
Judecătorii Cotruță Iurie și Țurcan Ion
Grefier Lungu Eduard

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către *****privind încasarea datoriei, penalității, cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 24 iunie 2021, ***** s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către *****privind încasarea în temeiul contractului de transport nr.1 Norma 2020 a datoriei în sumă de 846,76 euro, penalității în sumă de 4522,40 euro și în temeiul contractului de transport nr. T08/42/20 a datoriei în sumă de 300 euro și a penalității în sumă de 2202 euro, cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii ai indicat că în perioada 06 ianuarie 2020 - 06 mai 2020, de către compania *****au fost prestate servicii de transport către *****, care fiind executate pe deplin și corespunzător, nu au fost achitate integral până în prezent.

Menționează că în urma acceptării de către ***** a comenzii *****nr.1 Norma 2020 din 06 ianuarie 2020 pentru transport rutier internațional de mărfuri, la solicitarea *****urma să fie asigurată transportarea încărcăturii pe ruta Republica Moldova - Republica Cehă, după cum urmează: - Tip încărcătură: Vin în asortiment; - Data încărcării: 13 ianuarie 2020 – 14 ianuarie 2020; Adresa încărcării: Moldova, Cantemir, Strășeni, Adresa livrării: Republica Cehă; Camion: 5DN767/Z193PT. Conform contractului încheiat s-a convenit asupra prețului de 1 350 euro, care urma să fie achitat prin transfer bancar la contul ***** în decurs de 20 zile calendaristice după prezentarea actelor în original (CMR, factura fiscală, act predare - primire, ș.a.).

În scopul executării corespunzătoare și cu bună-credință a obligațiilor sale contractuale, în calitate de transportator, ***** a efectuat încărcarea mărfii la data de 13 ianuarie 2020 din r. Cantemir, sat. Pleșeni și tot la data de 13 ianuarie 2020 din r. Strășeni a transportat-o la destinație în termenul stabilit,

ceea ce se confirmă prin mențiunea respectivă a destinatarului în rubrica nr.24 a CMR nr.0339942 din 13 ianuarie 2020 și CMR nr.0339943 din 13 ianuarie 2020.

Conform condițiilor de plată inserate în contract, *****urma să achite prețul contractului în mărime 1350 euro, prin transfer bancar la contul ***** în decurs de 20 zile calendaristice.

La data de 20 ianuarie 2020, ***** a emis factura fiscală nr.*****pentru serviciile de transport în temeiul contractului-comandă privind transportul rutier de mărfuri în sumă de 26 247,78 lei. Totodată, la aceeași dată, în privința clientului *****a fost emis și actul de confirmare a executării lucrărilor din 20 ianuarie 2020, în sumă de 26 247,78 lei.

Precizează că până la data depunerii prezentei acțiuni, *****nu și-a executat integral obligațiile de plată a serviciilor de transport, iar începând cu data 10 februarie 2020 se află în întârziere. La data de 12 mai 2020 pârâta *****a achitat suma de 10 000 lei în contul reclamantului *****.

Totodată, indică că reieșind din actul de verificare a decontărilor reciproce, suma de 10 000 lei achitată a stins datoria de 997,23 lei pe factura nr.AAI0960313 din 11 martie 2020, iar restul sumei de 9 002,77 lei a fost reținută în contul datoriei pe factura nr.*****din 20 ianuarie 2020 ceea ce reprezintă suma de 503,24 euro, conform cursului BNM din ziua achitării.

Menționează că reținerea plăților în modul respectiv a avut loc ca urmare a faptului că pentru toate achitările efectuate de către *****au fost indicate destinația plăților, iar pentru achitarea sumei de 10 000 lei, nefiind indicată destinația, s-a purces la stingerea integrală a datoriei în baza facturii nr.AAI0960313 din 11 martie 2020, iar restul sumei luate în contul datoriei pentru factura nr.*****din 20 ianuarie 2020. Astfel, cuantumul datoriei la ziua de astăzi față de reclamantul ***** este de 1350 euro – 503,24 euro = 846,76 euro.

Consideră întemeiată și pretenția privind încasarea datoriei contractuale în mărime de 846,76 euro din contul pârâtei *****.

În conformitate cu art.947 alin.(1) din Codul civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

Conform pct.3 al contractului comandă de transport nr.1 Norma 2020 este prevăzut că pentru fiecare zi de întârziere a achitării datoriei contractuale, clientul va achita o penalitate în mărime de 1% din datoria contractuală.

Astfel, pentru perioada 10 februarie 2020-04 iunie 2021 *****datorează o penalitate contractuală în sumă de 4522,40 euro conform calculului.

Cu referire la ruta a doua, reclamantul menționează că în urma acceptării

de către ***** a comenzii *****nr.08/42/20 din 06 mai 2020 3 pentru transport rutier internațional de mărfuri, la solicitarea *****urma să fie asigurată transportarea încărcăturii pe ruta Republica Moldova – România, după cum urmează: - Tip încărcătură: produse alimentare; - Data încărcării: 08 mai 2020; - Adresa încărcării: România; Adresa livrării: Chișinău; Camion: JLBJ092. Conform contractului încheiat, s-a convenit asupra prețului de 300 euro, care urma să fie achitat prin transfer bancar la contul ***** în decurs de 15-18 zile calendaristice după prezentarea actelor în original (CMR, factura fiscală, act predare-primire, ș.a.).

În scopul executării corespunzătoare și cu bună-credință a obligațiilor sale contractuale, în calitate de transportator, ***** a efectuat încărcarea mărfii la 08 mai 2020 și a transportat-o la destinație în termenul stabilit, ceea ce se confirmă prin mențiunea respectivă a destinatarului în rubrica nr.24 a CMR nr.0522626 din 08 mai 2020.

Conform condițiilor de plată înserate în contract, *****urma să achite prețul contractului în mărime de 300 euro, prin transfer bancar la contul ***** în decurs de 15-18 zile calendaristice. La 08 mai 2020, ***** a emis factura fiscală nr.AAI0960344 pentru serviciile de transport în temeiul contractului-comandă privind transportul rutier de mărfuri, în sumă de 5 754,99 lei. Totodată, la aceeași dată, în privința clientului *****a fost emis și actul de confirmare a executării lucrărilor din 08 mai 2020, în sumă de 5 754,99 lei.

Subliniază că deși termenul limită pentru executarea obligațiilor de plată a sumei de 300 euro în baza contractului de transport a expirat la 26 mai 2020, până la data depunerii prezentei acțiuni, *****nu și-a executat obligațiile de plată a serviciilor de transport, iar datoria acesteia constituie 300 euro.

Potrivit prevederilor art.947 alin. (1) din Codul civil, pentru perioada 27 mai 2020 - 28 mai 2021 pârâta datorează o penalitate contractuală în sumă de 2202 euro, conform calculului penalității.

Relevă că în legătură cu acționarea în instanța de judecată a pârâtului au fost suportate următoarele cheltuieli: cheltuieli pentru achitarea taxei de stat în mărime de 5 085 lei, cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

Notează că în baza contractului de asistență juridică f/n din 26 mai 2021, încheiat între ***** și avocatul Olga Secrieru, a fost negociat și stabilit onorariul ultimului în mărime 3 000 lei, pentru examinarea cauzei respective, astfel că suma solicitată și motivată de 3000 de lei este una reală, conformă Recomandărilor privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, fiind transferată în contul avocatului, fapt confirmat prin factura fiscală nr.EAA005576571 și ordinul de plată nr.8845 din 26 mai 2021.

Solicită reclamanta ***** încasarea din contul pârâtei ***** în beneficiul

reclamantului a datoriei în mărime de 846,76 euro și a penalității în mărime de 4 522,40 euro, în baza contractului de transport nr.1NORMA2020, a datoriei în mărime de 300 euro și a penalității în mărime de 2202 euro în baza contractului de transport nr.T08/42/20; încasarea cheltuielilor de judecată formate din taxa de stat în mărime de 5 085 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, cererea de chemare în judecată depusă de ***** ***în partea cerințelor*** de încasare a datoriei în sumă de 300 euro și a penalității de 2002 euro ***a fost scoasă de pe rol*** pe motivul nerespectării procedurii prealabile.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, acțiunea a fost admisă parțial, cu încasarea de la *****în beneficiul ***** a datoriei în sumă de 846,76 euro, penalității de întârziere în sumă de 4522,40 euro, cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3000 lei, taxei de stata în sumă de 3458,53 lei, în rest pretențiile au fost respinse.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței, la data de 20 iunie 2022, administratorul ********** și reprezentantul apelantei ********** au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea parțială a acesteia, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. Concomitent a solicitat repunerea în termen a apelului.

În motivarea cererii de apel a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond în partea încasării penalității contractuale în mărime de 4522,40 euro, dat fiind emisă în această parte cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, circumstanțele importante ale cauzei nu au fost elucidate pe deplin, instanța superficial a evaluat materialele dosarului, nu a luat în considerație argumentele prezentate, în rezultat, soluția primei instanțe este una neîntemeiată, pasibilă de a fi casată în partea contestată.

Menționează că suma pretinsei datorii de 846,76 euro este de șase ori mai mare decât penalitatea contractuală în mărime de 4522,40 euro dispusă spre încasare de la apelantă.

Susține că penalitatea contractuală pretinsă este una inechitabilă și afectează grav interesele apelantei *****, care la moment se află într-o stare financiară dificilă, datorată crizei economice globale, generată inclusiv de restricțiile față de transportatori în legătură cu pandemia Covid 19.

Invocă în acest sens prevederile art.953 alin.(1) din Codul civil, potrivit cărora în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune la cererea debitorului reducerea penalității disproporționat de mari. La reducerea penalității trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese ocrotite prin lege ale creditorului.

Având în vedere că legea nu prevede expres limita de reducere a clauzei penale, la inițiativa instanței aceasta poate fi redusă integral.

În calitate de suport normativ invocă pct.8 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează modalitățile de reparație a prejudiciului cauzat prin întârziere sau executare necorespunzătoare a obligațiilor pecuniare cu excepția celor izvorâte din contractul de credit bancar sau împrumut nr.9 din 24 decembrie 2010 în care se indică că în cazuri excepționale instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale ... având drept criterii ce permit reducerea acesteia:

- situația financiară dificilă a debitorului,
- mărimea excesivă a penalității,
- mărimea penalității depășește suma datoriei,
- datoria a fost achitată,
- o întârziere neesențială în executarea obligației de rând cu procentul înalt al penalității.

În această ordine de idei, consideră neîntemeiată parțial soluția instanței de fond întrucât nu corespunde întru totul normelor de drept material.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 31 noiembrie 2022, s-a repus în termen cererea de apel declarată de *****împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, nu s-a dat curs cererii de apel, s-a oferit termen apelantei pentru înlăturarea neajunsurilor din cererea de apel.

Iar, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2022, cererea de apel declarată de *****a fost acceptată spere examinare în ordine de apel.

Reprezentantul apelantei *****, ***** în ședința instanței de apel a solicitat admiterea cererii de apel în sensul formulat.

Intimata, ***** în ședința instanței de apel nu s-a prezentat din motive necunoscute, deși au fost citată legal despre locul, data și ora examinării cauzei, din care considerente, în temeiul art.379 alin.(2) CPC, Colegiul a dispus examinarea cauzei în absența acesteia.

Audiind reprezentantul părții în proces, studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul civil consideră apelul declarat întemeiat care urmează a fi admis, cu modificarea hotărârii primei instanțe din următoarele raționamente.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. b) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să ***modifice*** hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Conform art.9 alin.(1) și (2) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

a) din ***contracte*** și din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații;

d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

În corespundere cu prevederile art.1411 alin.(1) din Codul civil, prin ***contractul de transport***, o parte (transportator) se obligă față de cealaltă parte (pasager sau expeditor) să o transporte împreună cu bagajele ei sau, respectiv, să transporte bunul la locul de destinație, iar cealaltă parte se obligă să plătească remunerația convenită.

Conform art.1416 alin.(1) din Codul civil, pentru transportarea pasagerului și bagajelor sau a bunului, se plătește taxa de transport convenită prin acordul părților dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art.1432 alin.(1) din Codul civil, contractul de transport este constatat printr-o scrisoare de trăsură (conosament sau alt document echivalent).

În conformitate cu art.10 alin.(1) și (2) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu ***bună-credință***, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Potrivit art.11 alin.(1)-(2) din Codul civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Conform art.16 alin.(1) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h***) încasarea*** dobânzii de întârziere sau, după caz, a ***penalității;***

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

Potrivit art.947 alin.(1)-(6) din Codul civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (***penalitate***).

Prin clauză penală se poate garanta numai o creanță valabilă.

Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere.

Părțile pot conveni asupra unei penalități mai mari decât prejudiciul.

Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligației este justificată.

Nulitatea obligației atrage nulitatea clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage nulitatea obligației.

În conformitate cu art.953 alin.(1)-(4) din Codul civil, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune, la cererea debitorului, ***reducerea penalității disproporționat de mari***. La reducerea penalității, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Nu se admite reducerea penalității în cazul în care aceasta a fost stinsă prin executare benevolă.

Nu se admite reducerea penalității pentru întârzierea executării obligației pecuniare în cazul în care rata penalității este egală sau mai mică decât rata legală aplicabilă conform art.942.

Orice clauză care derogă de la dispozițiile prezentului articol în detrimentul debitorului este lovită de nulitate absolută.

În conformitate cu pct.3 din contractul comandă de transport nr.1Norma2020 din 06 ianuarie 2020 pentru plata întârziată, specificată în acest contract-cerere pentru transport, clientul va plăti o penalitate în mărime de ***1% din suma facturată pentru fiecare zi de întârziere*** la prezentarea pretențiilor din partea cărăușului (f.d.40).

Potrivit prevederilor art.9 alin.(1) CPC instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din probatoriul administrat în speță Colegiul a constatat că la data la data de 06 ianuarie 2020, între *****(client) și ***** (cărăuș) a fost încheiat ***contractul-cerere privind transportul rutier de mărfuri*** nr.1NORMA2020,

prin care *****a solicitat transportarea de către *****a mărfii (vin pe palete 21,5 tone) din Cantemir, Pleșeni – 14 palete și din Strășeni – 18 palete până în Republica Cehă, costul serviciului fiind de 1 350 euro (f.d.10).

Potrivit scrisorii de transport CMR nr.0339942, la data de 13 ianuarie 2020, ***** a preluat marfa și anume 14 palete de vin în asortiment, de la expeditorul S.R.L. ”Imperial Vin Group din Moldova”, r. Cantemir, s. Pleșeni.

Totodată, potrivit scrisorii de transport CMR nr.0339943, la 13 ianuarie 2020, ***** a preluat marfa și anume 18 palete de vin în asortiment, de la expeditorul S.R.L. ”Strășeni-Vin”, str. Orheiului 38, or. Strășeni.

Astfel, din aceste două înscrisuri rezultă că au fost întocmite toate procedurile vamale pentru exportul vinului, iar la 20 ianuarie 2020 marfa a ajuns spre destinatarul Norma, k.s, Tiskarska, 599/12, 108 00, or. Praga 10, Republica Cehă, fapt confirmat și prin aplicarea ștampilelor tuturor întreprinderilor parte a raporturilor contractuale (f.d.11, 12).

Conform facturii fiscale seria *****din 20 ianuarie 2020 și actului de confirmare a executării lucrărilor și serviciilor din 20 ianuarie 2020, ***** a prestat către *****servicii de transport în temeiul contractului-comandă privind transportul rutier de mărfuri în sumă totală de 26 247,78 lei (f.d.13).

La fel, suma datorată de 26 247,78 lei se regăsește și în actul de verificare privind decontările reciproce dintre părțile ***** și *****, pentru perioada ianuarie 2019 – aprilie 2021 (f.d.15).

Totodată, actele cauzei denotă că la data de 12 mai 2020 *****a achitat suma de 10 000 lei în contul reclamantei ***** (anexa nr.6), astfel fiind stinsă datoria de 997,23 lei pe factura nr.AAI0960313 din 11 martie 2020, iar restul sumei de 9002,77 lei a fost reținută în contul datoriei pe factura nr. *****din 20 ianuarie 2020, ceea ce reprezintă suma de 503,24 euro (anexa nr.7), astfel că cuantumul datoriei constituie 1350 euro -503, 24 euro =846,76 euro.

La data de 24 iunie 2021, ***** s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către *****privind încasarea în temeiul contractului de transport nr.1 Norma 2020 a datoriei în sumă de 846,76 euro, penalității în sumă de 4522,40 euro și în temeiul contractului de transport nr. T08/42/20 a datoriei în sumă de 300 euro și a penalității în sumă de 2202 euro, cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, cererea de chemare în judecată depusă de ***** ***în partea cerințelor*** de încasare a datoriei în sumă de 300 euro și a penalității de 2002 euro ***a fost scoasă de pe rol*** pe motivul nerespectării procedurii prealabile.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată.

Nefiind de acord parțial cu hotărârea instanței, la data de 20 iunie 2022, administratorul ********** și reprezentantul apelantei ********** au

declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea parțială a acesteia, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. Concomitent a solicitat repunerea în termen a apelului.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond parțial neîntemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, instanța de apel constată că soluția a fost dată de către instanța de fond parțial fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, criteriu care presupune lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În acest sens, Colegiul reține că raportul obligațional care a dat naștere litigiului pendinte a fost constituit la 06 ianuarie 2020 în temeiul cererii comandă și scrisorilor de transport CMR nr.0339942 și CMR nr.0339943 încheiate între părțile litigante *****(client) și ***** (cărăuș) (f.d.10, 11, 12).

Dat fiind că ***** s-a obligat să efectueze conform acestor acte juridice transportul mărfii (palete de vin) pe ruta: R. Moldova, s. Pleșeni, r. Cantemir și or. Strășeni – or. Praga, Republica Cehă, și-a onorat obligațiunile sale și a livrat marfa către destinația finală: or. Praga, Republica Cehă, iar *****în calitate de client s-a obligat să achite costul transportului în mărime de 1350 euro, dar nu și-a onorat integral obligațiunile, formând o datorie față de ***** în mărime de 846,76 euro, corect a fost dispusă încasarea acesteia din contul apelantei, or, atât prin prisma prevederilor legale cât și celor contractuale, rezultă cert obligația părții pârâte (client) de a achita reclamantului (cărăuș) costul convenit pentru transportare mărfii.

Totodată, dat fiind că *****nu și-a onorat integral obligațiile de plată a serviciilor de transport, fiind în întârziere de plată, corect a fost reținut de către instanța de fond și că pârâta apelantă *****urmează să achite penalități pentru perioada 10 februarie 2020-04 iunie 2021 pentru neexecutarea în termen a prestației la care s-a îndatorat, dar incorect a dispus admiterea acesteia integral.

Potrivit art.947 alin.(1)-(6) din Codul civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (***penalitate***).

Prin clauză penală se poate garanta numai o creanță valabilă.

Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere.

Părțile pot conveni asupra unei penalități mai mari decât prejudiciul.

Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligației este justificată.

Nulitatea obligației atrage nulitatea clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage nulitatea obligației.

În sensul normelor legale sus-citate este de înțeles că clauza penală constituie o evaluare convențională și prealabilă a eventualelor prejudicii pe care debitorul va fi obligat să le plătească în cazul neexecutării prestației la care s-a îndatorat.

Astfel, părțile, stipulând o penalitate pentru eventuala neexecutare a obligațiilor contractuale și semnând această înțelegere, au dat o evaluare consecințelor neexecutării acestor obligații, luând în calcul circumstanțele concrete și specificul raporturilor contractuale, capacitatea de plată, mărimea despăgubirii și alte circumstanțe relevante.

Colegiul civil reține că aplicarea clauzei penale presupune doar neexecutarea unei obligații principale din partea debitorului, iar existența cât și întinderea prejudiciului nu necesită a fi dovedite, creditorul urmând să dovedească numai existența obligației contractuale și faptul că aceasta nu a fost executată.

În conformitate cu pct.3 din contractul comandă de transport nr.1Norma2020 din 06 ianuarie 2020 pentru plata întârziată, specificată în acest contract-cerere pentru transport, clientul va plăti o penalitate în mărime de ***1% din suma facturată pentru fiecare zi de întârziere*** la prezentarea pretențiilor din partea cărăușului (f.d.40).

În acest sens, Colegiul civil atestă că în speță există obligația debitorului *****de a despăgubi creditorul pentru prejudiciul cauzat în cazul neexecutării corespunzătoare a unei obligații ce-i revine potrivit contractului, or *****nu și-a îndeplinit corespunzător obligațiile, situație în care potrivit pct.3 din contract urmează să achite penalitatea de întârziere.

Prin urmare, în condițiile în care *****s-a aflat în întârziere, neachitând în termen plata pentru serviciile de transport prestate, în temeiul pct.3 din contractul nominalizat este plătibilă penalitatea contractuală.

Din acțiunea formulată de reclamanta ***** rezultă că aceasta pretinde din contul pârâtei apelante o penalitate de întârziere în mărime de 4522,40 euro, pretenție admisă integral de către prima instanță.

În același timp, nefiind de acord cu această soluție apelanta *****a solicitat reducerea integrală a clauzei penale disproporționat de mari solicitate de intimata reclamantă.

Conform art.953 alin.(1) din Codul civil, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune, la cererea debitorului, ***reducerea penalității disproporționat de mari***. La reducerea

penalității, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Astfel, Colegiul observă pe de o parte că penalitatea calculată și solicitată de reclamantă în sumă de 4522,40 euro este excesivă și disproporționată în raport cu datoria de bază în sumă de 846,76 euro, cât și în raport cu prejudiciul material ce urmează a fi acoperit prin penalitate.

Potrivit pct.78 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 24.12.2010 privind aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează modalitățile de reparare a prejudiciului cauzat prin întârziere sau executare necorespunzătoare a obligațiilor pecuniare, cu excepția celor izvorâte din contractul de credit bancar sau împrumut prevede că ***în cazuri excepționale***, ***instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale pe care o consideră disproporționat de mare***. Legea nu precizează cazurile în care ar putea fi redusă clauza penală. Instanțele vor lua act că, ***drept criterii ce permit reducerea clauzei penale***, ar putea servi:

– situația financiară dificilă a debitorului;

– mărimea penalității depășește suma datoriei;

– mărimea excesivă a penalității;

– datoria a fost achitată;

– o întârziere neesențială în executarea obligației de rând cu procentul înalt al penalității.

Așadar, din prevederile art.947 din Codul civil, Colegiul deduce regula potrivit căreia în caz de neexecutare, debitorul datorează penalitatea prevăzută în contract, totuși de la această regulă, legiuitorul a prevăzut și excepții (art.953 din Codul civil) cu reducerea ei când clauza penală este excesivă, instanța constatând că penalitatea este mult disproporționată față de prejudiciul pe care părțile l-ar fi putut anticipa la încheierea contractului.

În contextul celor sus enunțate, dat fiind că clauza penală pretinsă de reclamanta intimată ***** în sumă de 4522,40 euro este excesivă și disproporționată în raport cu datoria de bază în sumă de 846,76 euro, cât și în raport cu prejudiciul material ce urmează a fi acoperit prin penalitate, debitorul *****a cerut reducerea acesteia în legătură cu situația financiară dificilă a acesteia (la data de 02 februarie 2023 în privința acesteia este intentată procedura de insolvabilitate), Colegiul conchide privind reducerea clauzei penale disproporționat de mari de la 4522,40 euro la 846,76 euro.

Potrivit prevederilor art.94 alin.(1) din CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional

părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional celor respinse din pretențiile reclamantului.

Subsecvent, cu referire la cheltuielile de judecată reclamanta intimată ***** dispune de dreptul de a pretinde compensarea din contul apelantei *****a cheltuielilor de judecată, doar proporțional pretențiilor admise din acțiune în sumă de 975,97 lei (846,76 euro +846,76 euro=1693,52 euro convertiți în monedă națională conform cursului BNM x 19.21 lei =32 532,51 lei x 3 %=975,97 lei), motiv pentru care Colegiul modifică taxa de stat dispusă spre încasare pentru instanța de fond de la 3458,53 lei la 975,97 lei.

Din cele ce preced, dat fiind că hotărârea contestată este una parțial neîntemeiată în privința sumelor adjudecate cu titlu de penalitate de întârziere și taxă de stat, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite apelul declarat cu modificarea hotărârii instanței de fond.

În conformitate cu prevederile art.art.385 lit. b) CPC, Colegiul Civil, Comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de *****.

Se modifică ***hotărârea*** Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către *****privind încasarea datoriei, penalității, cheltuielilor de judecată, ***prin micșorarea cuantumului penalității de întârziere*** pentru perioada 10 februarie 2020-04 iunie 2021 încasate de la *****în beneficiul ***** ***de la 4522,40*** (patru mii cinci sute douăzeci și doi) euro, 40 (patruzeci) cenți ***la 846,76*** (opt sute patruzeci și șase) euro, 76 (șaptezeci și șase) cenți și ***cuantumului taxei de stat*** suportate în instanța de fond încasate de la *****în beneficiul ***** de la ***3458,53 (trei mii patru sute cincizeci și opt) lei, 53 bani*** la 975,97 (nouă sute șaptezeci și cinci) lei, 97 bani.

În rest hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022 se menține fără modificări.

Decizia este definitivă și executorie, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului
Budăi Nelea

Judecătorii
Cotruță Iurie

Țurcan Ion

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător: Ojoga Andrei)
Dosarul: nr.2ac-559/22 (2-21095693-02-2ac-04082022)

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

03 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Budăi Nelea
Judecătorii Cotruță Iurie și Țurcan Ion
Grefier Lungu Eduard

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către *****privind încasarea datoriei, penalității, cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu prevederile art.art.385 lit. b) CPC, Colegiul Civil, Comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de *****.

Se modifică ***hotărârea*** Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către *****privind încasarea datoriei, penalității, cheltuielilor de judecată, ***prin micșorarea cuantumului penalității de întârziere*** pentru perioada 10 februarie 2020-04 iunie 2021 încasate de la *****în beneficiul ***** ***de la 4522,40*** (patru mii cinci sute douăzeci și doi) euro, 40 (patruzeci) cenți ***la 846,76*** (opt sute patruzeci și șase) euro, 76 (șaptezeci și șase) cenți și ***cuantumului taxei de stat*** suportate în instanța de fond încasate de la *****în beneficiul ***** de la ***3458,53 (trei mii patru sute cincizeci și opt) lei, 53 bani*** la 975,97 (nouă sute șaptezeci și cinci) lei, 97 bani.

În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022 se menține fără modificări.

Decizia este definitivă și executorie, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului
Budăi Nelea

Judecătorii
Cotruță Iurie

Țurcan Ion.